CURS - MÒDUL II

Donació de sang i voluntariat:

mobilització, divulgació i acció comunitària

Índex

0. Introducció al mòdul

1. La missió del voluntariat: arribar fins a les portes de la campanya

2. El recorregut de la donació, sense convertir-nos en personal sanitari

3. Divulgar amb rigor: una sola veu, molts territoris

4. De la campanya puntual a la cultura de donació

5. Voluntariat organitzat i lideratge que fa créixer

6. Activitats i projectes de la Federació

7. Presència al territori i reconeixement social

8. Compromís social, ODS i sostenibilitat

9. Taller pràctic de situacions

10. Síntesi final i decàleg

0.- Introducció al mòdul

Aquest segon mòdul continua el camí iniciat amb el Mòdul I. Si el primer nivell ens ajudava a entendre d'on venim, qui som i com s'organitza el moviment associatiu, **aquest nou nivell posa el focus en allò que fem** al territori: *mobilitzar, informar, acollir, divulgar i contribuir a construir una cultura de donació estable i compartida.*

La formació parteix de la idea que *les delegades i els delegats no substitueixen els professionals sanitaris ni dirigeixen les campanyes de donació.* La seva força incondicional rau en generar confiança, apropar el missatge a la comunitat, fomentar el voluntariat, fer xarxa i acompanyar la ciutadania fins a les portes de la campanya.

Pregunta inicial:

Quines diferències creus que hi ha entre "fer difusió d'una campanya concreta" i "fomentar la cultura de la donació"?

Objectius generals del Mòdul II

- Comprendre el rol específic del voluntariat abans, durant i després de les campanyes.
- Conèixer de manera bàsica el recorregut de la donació i els principals tipus de donació, sense envair funcions sanitàries.
- Aprendre a comunicar missatges coherents, fiables i alineats amb el Banc de Sang i Teixits (BST*).
- Reforçar el treball en equip, la cohesió associativa i el relleu generacional.
- Conèixer i divulgar les activitats de la Federació i les oportunitats de participació de les associacions.
- Convertir cada petita acció local en una aportació útil per al conjunt de la societat.

Idea clau:

No és necessari que una entitat ocupi tot l'espai, per esdevenir útil. Un bon voluntariat facilita que les coses passin, orienta, connecta, respecta i fomenta que cada actor faci bé la seva funció.

Distribució i temporització del Curs

Bloc	Temps orientatiu	Metodologia
Marc i rol del voluntariat	40 min	Exposició + reflexió inicial
Donació i missatges bàsics	45 min	Explicació + preguntes
Comunicació i mobilització	55 min	Casos pràctics
Cohesió i projectes FCDS	45 min	Treball en grup
Territori, ODS i monuments	30 min	Exemples
Taller final i compromisos	45 min	Dinàmica participativa

1.- La missió del voluntariat: arribar fins a les portes de la campanya

1.1. Mobilitzar sense pressionar, tot fomentant valors

Durant la formació del Mòdul I dèiem que la missió del voluntariat és facilitar que la ciutadania conegui la necessitat, disposi d'informació clara i trobi un entorn proper que l'animi a participar. Per això mateix, mobilitzar no vol dir insistir de manera invasiva ni presentar la donació com una obligació moral. Vol dir **crear les condicions idònies** perquè la persona pugui prendre una decisió lliure, informada i confiada.

- Fer visible la campanya amb antelació suficient.
- Utilitzar els canals locals: entitats, comerços, centres educatius, equipaments, mitjans i xarxes (sempre tenint en compte les directrius del BST; dep. comunicació, promoció, etc.).
- Explicar el valor social de la donació amb un llenguatge planer.
- Ajudar a superar dubtes inicials, sense donar consells mèdics.
- Orientar cap als canals oficials del BST quan calgui informació individualitzada.

Reflexió:

La invitació més efectiva acostuma a ser la que obre una porta, no la que empeny.
La confiança creix quan les persones se senten respectades i escoltades.

1.2. Abans, durant i després de la campanya

Moment	Tasques del voluntariat	Allò que cal evitar
Abans	Difusió, contacte amb agents locals, recordatoris, logística associativa i ambientació.	Prometre, donar per fets, serveis, horaris o criteris que no hagin estat confirmats pel BST.
Durant	Acollida, orientació, suport ambiental, informació general i reforç del clima de confiança.	Intervenir en el cribratge, interpretar símptomes o qüestionar decisions sanitàries.
Després	Agraïment, difusió de resultats quan siguin oficials, recollida d'aprenentatges i fidelització.	Publicar dades o imatges sense autorització del BST, atribuir-se l'organització de la campanya o bé de projectes que el BST duu a terme.

1.3. La frontera professional: saber fins on arribem

El **voluntariat** aporta proximitat, comunitat i continuïtat. El personal del Banc de Sang i Teixits assumeix la planificació sanitària, els criteris d'aptitud, l'extracció, la seguretat, el processament i la destinació dels components. Respectar aquesta frontera no redueix el nostre paper... el fa més segur, més creïble i molt més útil.

Frase per recordar:

Davant d'un dubte mèdic: no improvisem, no diagnostiquem i no discutim. Escoltem, acollim i derivem al personal sanitari o als canals oficials del BST.

2.- El recorregut de la donació

2.1. El procés de donació pas a pas

1. Informació i arribada: la persona coneix la campanya, s'hi desplaça i és acollida.
2. Identificació i qüestionari: es recullen les dades i la informació necessària per valorar la donació.
3. Entrevista confidencial i comprovacions: el personal sanitari determina si la donació és adequada en aquell moment.
4. Donació: es realitza l'extracció segons el tipus de donació i els protocols establerts.
5. Recuperació: la persona descansa, s'hidrata i rep les indicacions corresponents.
6. Processament i validació: el BST analitza, separa, conserva i distribueix els components amb criteris de seguretat.
7. Ús assistencial: la sang i els seus components arriben als hospitals i als pacients que els necessiten.

Aquest esquema serveix per explicar el recorregut general. No cal memoritzar-ne detalls clínics ni respondre preguntes individualitzades sobre aptitud, medicació, viatges, malalties o intervals. *Aquests aspectes són potestat exclusiva del BST.*

2.2. Tipus de donació: què hem de saber per informar bé

Tipus	Idea bàsica	Missatge útil	Rol del voluntariat
Sang total	S'obté una unitat que posteriorment se separa en components.	És la modalitat més coneguda i permet ajudar diferents pacients.	Convidar, orientar i remetre als canals oficials.
Plasma	Mitjançant l'afèresi es recull principalment plasma i es retornen altres components.	És un recurs estratègic per elaborar medicaments derivats del plasma.	Divulgar les campanyes i el repte impulsat pel BST, sense atribuir-nos-en la promoció sanitària.
Plaquetes	S'obtenen per afèresi i són especialment necessàries en determinats tracta-ments.	És una donació més específica, planificada amb criteris del BST.	Donar visibilitat quan el BST ho demani i derivar les consultes pertinents.

Precisió institucional:

El Banc de Sang i Teixits impulsa i gestiona la donació de sang, plasma i plaquetes. La Federació i les associacions divulguem, mobilitzem, acompanyem i fem créixer la xarxa de voluntariat que ajuda a fer arribar aquests missatges al territori.

2.3. Criteris mèdics i legals

Els criteris d'aptitud protegeixen tant la persona donant com la persona receptora. Una exclusió temporal o definitiva no és un judici sobre la generositat de ningú. És una decisió tècnica i preventiva.

El voluntariat, les delegades I delegats, han d'**evitar comentaris que qüestionin el criteri professional** de l'equip medic del BST o que facin sentir la persona rebutjada.

Exemple de resposta adequada (quan algú no pot donar):

"Entenc que et pugui saber greu. Aquest criteri el valora l'equip sanitari per seguretat. - El teu gest, la teva voluntat d'ajudar, continua tenint molt valor… i també pots contribuir fent difusió o animant altres persones."

Les associacions de donants de sang, sense la cohesió que aporta la Federació -en criteris, formació, recursos, directrius compartides amb el Banc de Sang i Teixits, projectes i activitats comunes arreu del territori, i procediments que permeten homogeneïtzar-ne el funcionament-, no podrien integrar-se en l'esmentat sistema (Decret 298/2006, de 18 de juliol, pel qual es regula la Xarxa d'Hemoteràpia i es crea el Sistema d'Hemovigilància a Catalunya; Conveni FCDS-BST).

Sense aquesta estructura vertebradora que promou la Federació, les ADS quedarien mancades d'una normativa comú d'actuació, de coordinació territorial, de representativitat conjunta i d'unes pautes compartides que garanteixin una manera de treballar coherent, ordenada i alineada amb els objectius generals de promoció de la donació de sang a Catalunya; tal i com estableix el Banc de Sang i Teixits.

La formació és més útil quan combina contingut, dinàmiques, casos reals i coneixement del territori.

La diversitat de persones i d'associacions és una fortalesa quan treballa amb objectius comuns.

3.- Divulgar amb rigor: una sola veu, molts territoris

3.1. Per què ens cal un llenguatge compartit

Quan cada persona interpreta o reformula lliurement un missatge, la comunicació es dispersa. Tot i fer-ho amb bona fe, podem acabar transmetent dades diferents, prioritats contradictòries o una imatge confusa. Per això, les campanyes i els missatges elaborats pels equips de comunicació del BST s'han de respectar i reproduir amb total fidelitat.

- Compartir les peces oficials i mantenir els eslògans, els conceptes i les crides a l'acció.
- Adaptar el canal o el format, però no alterar-ne el significat ni les imatges.
- Evitar dades no verificades o antigues (sempre contrastar la documentació amb Federació).
- Diferenciar clarament qui impulsa, qui organitza i qui col·labora.
- Coordinar les publicacions de l'associació amb la Federació, quan l'activitat sigui conjunta.

3.2. La importància del llenguatge. Verbs que ordenen els rols (exemples)

Verb	Quan és adequat	Exemple
Impulsar / promoure	Quan l'entitat defineix i lidera la iniciativa.	El **BST** impulsa una campanya de donació de plasma.
Organitzar	Quan s'assumeix la planificació principal de l'activitat.	La **FCDS** organitza una jornada de formació.
Divulgar / difondre	Quan fem arribar un missatge o activitat promoguda per un altre actor.	L'**Associació** divulga la campanya de Plasma del BST al municipi.
Col·laborar / donar suport	Quan contribuïm a una acció compartida.	L'**Ajuntament** col·labora cedint l'espai i fent difusió.
Participar	Quan formem part d'una activitat, projecte o convocatòria.	L'**Associació** participa en el Concurs de Relats de la **FCDS**.

Exercici ràpid:

Reviseu o penseu en tres publicacions recents de la vostra associació. Els verbs utilitzats reflecteixen bé qui impulsa, qui organitza, qui col·labora i qui divulga?

3.3. Criteris mínims per un bon ús de les xarxes socials i de les imatges

- Prioritzar **informació oficial** i actualitzada.
- **Comprovar** dades, data, lloc, horari… **abans de publicar**.
- Demanar **consentiment** quan una persona sigui identificable, especialment en primers plans.
- Evitar fotografies que mostrin **dades personals**, qüestionaris o informació sanitària.
- Cuidar la **qualitat visual**, l'**ortografia** i la coherència d'anagrames *(tenir sempre present el **manual d'identitat corporativa** del BST i de la Federació Catalana de Donants de Sang):*

  BST - https://www.bancsang.net/media/upload/arxius/info_corporativa/premsa/manual-identificacio-corporativa-bst.pdf
  FCDS - https://donantsdesang.cat/sites/default/files/2025-06/manual-corporatiu-federacio-catalana-de-donants-de-sang_0.pdf
- Respondre amb respecte i **derivar els dubtes a FCDS *(si són mèdics es traslladaran a BST)***.

Metàfora útil:

*Com diria aquell sabi, "**l'aigua s'adapta al recipient, però continua sent aigua**". - Podem adaptar el missatge al nostre municipi, al públic jove o a una entitat concreta… **sense perdre'n l'essència ni deformar-lo**.*

4.- De la campanya puntual a la cultura de donació

4.1. **La constància** és més important que l'impacte d'un únic dia

Una campanya pot tenir un bon resultat i, tanmateix, no generar continuïtat. En aquest sentit, la cultura de donació més duradora i eficaç es construeix quan la població rep missatges coherents i en sintonia amb el BST, identifica referents propers i associa la donació a una conducta cívica habitual, segura i periòdica.

- Mantenir presència entre campanyes, **sense saturar** ni atabalar.
- Agrair i **reconèixer la participació**.
- Explicar històries i impactes socials, preservant la **confidencialitat**.
- **Crear aliances** amb escoles, entitats, empreses, clubs i equipaments.
- **Convidar a participar** en activitats de la Federació i de les associacions (proposar-ne de noves).

4.2. Joventut, diversitat i cohesió social

La renovació del voluntariat no consisteix només a incorporar persones més joves. Implica **obrir espais reals de participació**, escoltar nous llenguatges, compartir responsabilitats i revisar dinàmiques que poden dificultar l'entrada de persones amb experiències, edats, orígens o capacitats diferents. - Una associació cohesionada no és aquella on tothom pensa igual, sinó aquella que pot treballar amb diferències sense perdre el respecte, ni l'objectiu comú.

Pregunta per al grup:

*Quines portes d'entrada oferim avui a una persona que vol ajudar… però que no pot assistir a totes les reunions ni assumir un càrrec? - Valorem la possibilitat que pugui **dedicar-hi unes hores**, un dia, alguna setmana...?*

4.3. Quan l'ADS acull noves persones: del "ja t'ho explicaré"… a un itinerari clar

1. Rebre la persona i conèixer les seves motivacions i disponibilitat.
2. Explicar-li la missió, els rols i els límits de l'acció voluntària.
3. Assignar una persona referent i una primera tasca concreta.
4. Facilitar la formació i els materials bàsics.
5. Fer seguiment, escoltar dificultats, reconèixer aportacions; *motivar-la.*
6. Oferir progressivament més autonomia, sense abandonar l'acompanyament.

5.- Voluntariat organitzat i lideratge que fa créixer

5.1. Una persona sola… no fa xarxa (una mosca... no fa estiu)

El compromís individual és imprescindible, però no suficient. Quan les tasques, els contactes i les decisions depenen sempre d'una sola persona, l'associació esdevé fràgil (i corre el risc de desaparèixer, de quedar inoperativa si aquesta "sola" persona no hi és). – En canvi, el vertader **voluntariat organitzat** reparteix informació, delega responsabilitats i oportunitats perquè altres persones participin i, amb el temps, modernitzin i consolidin / refermin l'entitat. – Petites claus per al bon lideratge:

- Preparar relleus abans que siguin urgents.
- Documentar contactes, tasques i aprenentatges (o traslladar-los a altres persones).
- Fer reunions amb ordre del dia i acords clars (així sempre es poden rellegir, en un futur).
- Distribuir funcions segons les capacitats, el talent i la disponibilitat.
- Evitar que el reconeixement es concentri sempre en la mateixa persona.

5.2. Liderar sense acaparar

Un bon lideratge no és el que ho fa tot, sinó **el que crea les condicions perquè altres persones també puguin fer, aprendre i assumir responsabilitats**. Coordina sense anul·lar, orienta sense imposar… i sap donar pas quan l'equip pot avançar.

Reflexió:

*La llavor no veu el fruit, però el fruit existeix perquè algú va sembrar. - En el voluntariat, moltes de les millors aportacions consisteixen a **preparar el camí perquè altres continuïn**. - Com diu el refrany, "una mosca (per grossa que sigui) no fa estiu".*

5.3. Motivació sostenible

- **Donar sentit** a les tasques: *explicar per què "totes" són importants.*
- **Ajustar les responsabilitats** al temps i **a la disponibilitat real** de cada persona.
- **Reconèixer l'esforç** de manera concreta i sincera.
- **Celebrar els aprenentatges, no només els resultats.** *– L'error és una part del camí... envers el resultat.*
- Permetre i fomentar el descans, la **flexibilitat de rols** i l'intercanvi de funcions.
- **Abordar els conflictes** el més aviat possible, amb respecte i sense personalitzar.

6.- Activitats i projectes de la Federació

Les delegades i els delegats tenen un paper essencial en la **difusió de les activitats federatives**. La Federació crea projectes que poden arribar arreu de Catalunya, però necessiten l'empenta de les associacions per connectar amb la ciutadania, amb els centres educatius, les universitats, els ajuntaments i les entitats locals.

6.1. Concurs literari "Relats que donen vida"

És una iniciativa oberta a diferents edats que utilitza la creació literària per **posar en valor la donació de sang, el voluntariat, les vivències de persones donants o receptores i els valors de solidaritat i compromís**. Les associacions poden divulgar la convocatòria, contactar amb centres educatius, biblioteques i entitats culturals, i fomentar-ne la participació.

6.2. Premi FCDS a la Investigació i Recerca en Donació de Sang

Aquest premi pretén **reconèixer treballs acadèmics i de recerca** sobre donació de sang, voluntariat social, sensibilització i responsabilitat ciutadana. Inclou diferents nivells formatius, des de treballs de recerca i cicles formatius fins a TFG, TFM i tesis doctorals. La xarxa associativa pot ajudar a fer-lo arribar a instituts, universitats, professorat i grups de recerca.

6.3. Jornada Formativa FCDS de l'Escola d'Estiu de la Universitat de Lleida

La Jornada Formativa de la FCDS a la Universitat de Lleida **és un espai que s'ha consolidat amb els anys, obert a totes les associacions, que combina coneixement, debat, experiències i nous reptes del voluntariat**. En les edicions celebrades ha destacat per una participació molt elevada dins de les activitats programades a l'Escola d'Estiu de la UdL, fet que mostra l'interès i la inquietud de les associacions per modernitzar-se i adquirir nous coneixements. – La Universitat de Lleida expedeix un Certificat Oficial per cada alumne que hi hagi participat activament.

6.4. Altres accions compartides

- Assemblees, actes de reconeixement i Dia Mundial de les Persones Donants de Sang.
- Formacions del Pla de Voluntariat i sessions formatives temàtiques.
- Campanyes de sensibilització i materials de divulgació.
- Participació en xarxes, jornades, projectes i espais institucionals.
- Memòria, agenda d'activitats i comunicació territorial.

Deure de difusió:

Quan una activitat és oberta al conjunt del territori, la seva utilitat depèn que la informació arribi. - Difondre-la no és un gest accessori: forma part de la responsabilitat de pertànyer a una xarxa federada, coordinada i cohesionada.

7.- Presència al territori i reconeixement social

7.1. Monuments a les persones donants de sang

Els monuments són espais de memòria, de reconeixement i sensibilització. Fan visible l'aportació anònima de milers de persones i poden convertir-se en punts de referència per a actes, commemoracions i activitats educatives.

Com iniciar una proposta municipal (exemple)

1. Identificar una ubicació adequada i preparar una proposta breu amb el sentit social del monument.
2. Sol·licitar una reunió amb l'alcaldia, regidories o serveis municipals competents.
3. Presentar-los el Llibre dels Monuments i explicar també el valor comunitari; no només l'ornamental.
4. Valorar opcions de disseny, autoria, finançament, manteniment i calendari.
5. Coordinar-se amb la Federació quan l'associació vulgui suport institucional, documentació o acompanyament. – La Federació pot acompanyar l'ADS durant aquestes reunions.
6. Preveure una inauguració participativa i una estratègia posterior d'ús educatiu i commemoratiu.

La iniciativa pot ser liderada directament per l'associació local o treballada amb el suport de la Federació. L'objectiu és sumar complicitats amb el consistori i crear un símbol que pertanyi a tota la comunitat. – Anar-hi plegats sempre aporta millors resultats (i fa més visible la nostra xarxa).

7.2. Aliances que multipliquen

- Ajuntaments i consells comarcals.
- Centres educatius i universitats.
- Empreses, comerços i polígons industrials.
- Entitats culturals, esportives, veïnals i juvenils.
- Mitjans de comunicació locals.
- Professionals i serveis comunitaris.

Principi de xarxa:

*La vertadera fortalesa no prové de fer-ho tot nosaltres, sinó de **connectar** bé persones i institucions que comparteixen una part de l'objectiu. – D'això se'n diu "**fer xarxa**".*

8.- Compromís social, ODS i sostenibilitat

La donació de sang i el voluntariat tenen una relació directa amb la salut, però també amb altres **objectius socials**. Com a col·lectiu associatiu, podem contribuir de manera transversal a l'Agenda 2030, incorporant criteris de responsabilitat, inclusió, cooperació i sostenibilitat.

ODS especialment vinculats

ODS	Connexió amb la FCDS	Aplicació pràctica
ODS 3 - Salut i benestar	Contribució a la disponibilitat de sang i al suport comunitari.	Sensibilització, voluntariat i hàbits saludables.
ODS 4 - Educació de qualitat	Formació continuada i activitats educatives.	Tallers, materials, concurs i premis de recerca.
ODS 5 i 10 - Igualtat i reducció de desigualtats	Participació inclusiva i no discriminatòria.	Llenguatge respectuós, accessibilitat i diversitat.
ODS 11 - Comunitats sostenibles	Cohesió local i reconeixement de la solidaritat.	Monuments, aliances municipals i activitats comunitàries.
ODS 16 i 17 - Institucions sòlides i aliances	Transparència, bon govern i cooperació.	Treball federatiu, coordinació amb BST i administracions.

Aplicació senzilla:

No cal convertir cada activitat en una lliçó sobre els ODS. - N'hi ha prou que les nostres decisions siguin coherents amb la salut, la inclusió, la responsabilitat, la transparència i la cooperació.

9.- Taller pràctic de situacions

Cas 1. "La nostra associació promou el plasma"

Una publicació local afirma que l'associació "promou i organitza la donació de plasma" al municipi. El BST ha preparat la campanya i els materials. Com ho reformularíeu?

Orientació:

"L'Associació de Donants de Sang ***col·labora*** *amb el Banc de Sang i Teixits en la difusió de la campanya de donació de plasma i anima la ciutadania a informar-se i participar-hi."*

Cas 2. Una persona pregunta si pot donar amb una medicació concreta

La Teresa, delegada de l'ADS, coneix algú que prenia un medicament "semblant" i va poder donar. Quina és la resposta correcta?

Orientació:

No extrapolar casos. - Agrair la consulta i derivar-la al BST o al personal sanitari de la campanya, que valorarà la situació de manera individual. – ***Recordar, en tot moment, que no som ni infermers ni metgesses.***

Cas 3. Sempre treballen les mateixes persones

L'associació funciona, però molt poques persones concentren els contactes, les xarxes i les decisions. La resta, ajuda puntualment. Quines dues accions es podrien iniciar aquest mes?

Possibles respostes:

Crear un mapa de tasques i responsabilitats; compartir accessos, documentació, assignar una persona adjunta a cada funció; ***oferir microtasques****; establir un calendari de relleu;* ***observar noves habilitats****, nous talents, de membres que s'hagin incorporat recentment…*

Cas 4. Una nova voluntària proposa canviar algunes dinàmiques

I una persona respon: *"****Sempre ho hem fet així****". Si ho fem com tu dius… com podríem acollir aquesta proposta sense perdre l'experiència acumulada i tota la feina que hem dut a terme durant tants anys? Crec que No cal que canviem res... perquè tal i com ho hem fet sempre ja ha funcionat bé...*

Orientació:

Preguntar quin problema voldria començar a resoldre (potser millor començar per coses "petites"), acordar criteris d'avaluació i supervisió, ***combinar la novetat amb allò que ja funciona****…*

*Avui dia hem de pensar un xic "diferent" a certs anys ençà. – Actualment, s'està posant de moda un terme anomenat "****Glocal****", que posa l'èmfasi en la unió inseparable de la realitat* ***local****… i la realitat* ***global****… del món en què vivim. Per tant,* ***hem de fer les coses de diferent manera o repensar-les****, sense estancar-nos en el "sempre s'havia fet així".*

Dinàmica final: el cercle d'influència

En grups petits, escriviu en tres columnes:

1) allò que depèn directament de nosaltres;

2) allò en què podem influir mitjançant aliances;

3) allò que correspon al BST, a l'administració o als professionals.

L'objectiu és concentrar l'energia on realment podem aportar valor.

10.- Síntesi final i decàleg

10.1. Decàleg de la delegada i el delegat que mobilitza amb sentit

1. Coneix la missió i explica amb claredat el seu rol.
2. Divulga els missatges oficials amb fidelitat i llenguatge proper.
3. Mobilitza sense pressionar i respecta la decisió de cada persona.
4. No dona consells mèdics: escolta i deriva.
5. Diferencia qui impulsa, qui organitza, qui col·labora i qui divulga.
6. Cuida la confidencialitat, la imatge i les dades personals.
7. Comparteix informació, tasques i reconeixement amb l'equip.
8. Facilita l'entrada de noves persones i prepara el relleu.
9. Difon les activitats de la Federació i connecta el territori amb la xarxa catalana.
10. Actua amb constància, humilitat i voluntat de servei, deixant que el resultat sigui col·lectiu.

10.2. Compromís personal

Per tancar el mòdul:

Quina acció concreta posaràs en pràctica durant els pròxims trenta dies per millorar la mobilització, la comunicació o la cohesió de la teva associació?

*** El Mòdul II no pretén que memoritzem més informació de la que ja tenim, sinó que actuem amb més criteri. - Quan cada delegada i delegat coneix el seu paper, comunica amb rigor i motiva; fa créixer altres persones; el moviment associatiu esdevé més sòlid, més útil i sostenible.**